

Советски Союза Коммунистически партен Централни Комитетей ССР Союза Министрий Советей К Х А Й К А Р А Л

(Дяходлар.)

хъажкш яхъай силоса. Московски обла-
стан. Серпуховски района «Пахарь» яха-
ча колхозо 50 гектара тара хара гекта-
ра тара 500 центнер моша хъажкш
яхъай силоса. Из ншта даде а, цхьаболча
колхозийн совхозийн МТС-ий а кхмет-
тел къаст-къастача областий и респуб-
ликай а хъалхале лелаш болчар, из гү-
лах тесса леладечар, длахо а леладечар,
длахо а леладеш да цу лоархлеме чху-
туран лоархлеме ца белга, цунца хъайбай
продукташ деглоахар юха дещ цар.

Орловски областех колхозашкен сов-
хозашкен 1957 шера 236 эзар гектар
хъажкш длаийналар. Доаггача тайпа-
ра доал динзар цу хъажкшаша. Аханел
клезига йолча хъажкш хашта мара
гүлаха а динзар. Цудуха дикха дукха
длаийна хаш дайр. Силоса 46 эзар гек-
тар мара чхуцанзар, хъайта хара тата
2,6 тонн мара хъажкш силоса а кийч-
ийналар. Цу областех клезига яхъай хара шера
доаггача тайпара доал а деш хъажкшаш
дика хъувкшаш йолча колхозашкен совхо-
зашкен, Глазновски районерча Чапаева
цераггача колхозо дладахача шера хара
120 гектар хъай тара 299 центнер моша
хъажкш яхъай, хъайта хара тата
лабхл 12 тонн хъажкш силоса а кийч-
ийналар.

Во лел хъажкшаш лелаяра гүлаха Бе-
лорусски ССР-ча Гродненски областех кол-
хозашкен совхозашкен а. Цига кхоачам
боллаш доал ца дарах хъажкшаш во хъий-
кай, хара тата 2,1 тонн мара хъажкш
силоса а кийч-ийналар. Дукхача хаш тара
хъажкшаш яхъай. Из ншта даде а, обла-
стерча Волоковски района Ленинца цера-
ггача колхозон кхыча колхозашкен хара
гектара тара 400 а дукхача а центнер
йохкшаш моша хъажкшаш яхъай.

Цадахача шера докхий байлаш дайд
дладоа ахчен къахъагмаи клезигдеш а,
цунца боахаман продукция дладоа мах
чухнаха боахкшаш а. Колхозашкен, сов-
хозашкен, МТС-ин дикагга кхом беш а
хъажкшаш а нйсса а капиталлийн гишлю-
нашкен производствеген доаггача ташпа-
ра ача дла а дохиташ, хара дла дахача
сомах сикхлгаш пайда а эцаш шеренна
воспроизводство влшаггидоллаш. Хара
шу тхьа вай мехка клезиглуш латт эко-
номически мелен тхьахисан колхозаш.

Колхоза тлабоагга пайда лакхбаларча
колхозашкеша трудоденех дехъа ача а
дукхача хул. Колхозашка дисциплина а
члоаггана, къахъагма гүлаха а тоа-
деннад. Колхозийн совхозийн хъалхале
лелаш кадраш хара денна члоаггу.

Члоагга лоархлеме гүлаха дар 1957
шера хъажкшаш бригадашкен хъайбай
леладечар фермашкен дукха комсомоль-
цаши кагирхойн балха оахар. Хъанз кези-
гаш ахач итт клас йолча школа а яхъа
лакхача дешара заведенишка заочно де-
шаш оола мехкарийн кагирхойн, доахан
леладечар кхашкен болх бе: дукхал вай
мехкарийн колхозийн совхозийн доахан
леладечар фермашка болх беш ооо эзарнел
совгга комсомольцаши кагирхойн оа.

Члоаггача хъайбарча тлаоарча кхысам
лелаш комсомольцаши кагирхойн кол-
хозийн совхозийн юрта боахаман продук-
цие яхар лакхбалар. Партинийн комсо-
мольски организацияш, колхозийн сов-
хозийн хъалхале лелашкен декхарила
ба бригадашкен, фермашкен бахъа а ка-
гирхойн нахъей мехкарийн масса оагюаха
терко а йохко а еш, дикагга болх оеар
опыт юрта боахаман илман толамаш
царга юмадайт, цар культури вахари
салоилген влшаггидолларна новкостал
де.

1957 шерарча нтогаша хъахъох вай
юрта боахаман сикха лакхлуш талитла.
Латтагарен хъайбайшкен хъайбоагга
продукцие дикха длахо лакхбаларен, юрта
боахаман къахъагмашотта длахо де-
кар — гаргарча шерашка Американ
Влшаггикхитгача Штаташ хара сага
сикх животноводстван продукташ яхарна
тхьахъагмашотта кхоачашдарен дикха
лард ешай. Хъанз вайна влштхъа
дикха магарен вай хъангарен, махка-
ронген хъажка чхалдига из гүлаха.
Хъанз колхозашкен совхозашкен бола-
бенаб дладахача юрта боахаман шера
нтогаш а. Из болх кхоачашбача хана ма-
монта уйла тлхиттай еза резерваш гуча-
яхаран уж длахийтаран, юрта боахаман
болх дикагга а сикхлгаш а тоабырен а.

Тхьахъагма шерашка пачахъалхено
юртабоахамга дикха дукха ача а дай-
тар, хъайта цунца дукха техника а елар.
1958 шу доалаш вай мехкаря МТС-кен
совхозашкен 1700 эзар гарга (15 говра
низаца лабхлгача) трактораш, 450 эзар
нел совгга фийг болча ялата комбайнаш,
дукха хъайбола юртабоахамаша машинаш
а. Хъанз цу йаламате дукхача матери-
альн ресурсех биза пайда эш беза.
Пачахъалхен рузъа харъаца ахит-
тара ма-монта дукхалхале беза, хъайта
хара юрта боахаман болх беш волча
болхлгача а ешача метте из длахийтар-
доаш а юрта боахаман мел йолча то-
ронех биза пайда эзарболлаш а болх бе
а беза.

Ма-монта дикагга техника вай лелаярга
хъажка сикхлгаш пачахъалхено юрта
боахаман машинашка длабахитта мах
юха меттоттарба, продукцие длабода
мах лох а луш хъайбола пайда лелхур-
ба, хъайта вай пачахъалхен торо длахо
лакхъаларча хъажка промышленностани
юрта боахаман къахъагмашотта вахар а
тоауогла.

СССР ЦК-ин ССР Союза Министрий
Советон лоархл колхозашкен, колхозни-
цашен, МТС-ий, совхозий болхлешен,
партийни, советски, юрта боахаман ор-
ганизациен 1958 шера кхоачашде дезаца

укх длахо долхача декхари терко а
езилга.

Вай мехка производствени низаш ма-
са оагюаха дегга а доалаш партеси
правительствос юрта боахаман масса-
волча болхлгача терки байт производ-
стван экономически оаглон цахадаш
къахъагма производствени лакхъара а
производстван издержаш лохъара а.
В. И. Ленин яхъад «...Къахъагма оа-
сарло лакхъелга кертерча дарах цхьа де-
кар да, хъанз ачла из ца хилча комму-
низмага долхитга дикха кхоачашде иш
яш». (Соч., 29 т., 93 оаггу).

Вай йохкшача социалистически юрта
боахаман производствос ишх хулит
латтгачарчен хъайбашлеладечарчен къа-
хъагма оасарло сикха ае а цунца хъае
йолча юрта боахаман продукция дладоа

Машинаш влшаггидоллар хъалхара
вариант

Тхьахъа йуваз комбайнаш («С-6») —	5
Трактораш («ДТ-54») —	8
Лафетни жаткаш («ЖР-4,9») —	3
Кадраш	
Комбайнераш —	5
Комбайнери помощникаш —	5
Трактористаш —	8
Лафетни жаткаш машинисташ —	3
Паркшаш дераш —	10

Берригаш	31 сар
24 балха дийнаха чуйдай —	1110 га
1 га тара хъувкшам —	12 цнт.
Цхьан болхлгачо —	36 га
Бах болх —	648 цнт.

Цу цифраша хъаггитгача тайпара, ди-
кагга тоаь «СК-3» яха комбайнаш
«ЖБ-4,9» яха безлафетни жаткаш лел-
яларчен, ишта царех пайда эшлгаш тоа-
дарчен къахъагма дладоа 7-за лоах-
леннад. Из влштхъадалар, эгара
хъалха раздельни ялат чхуцарча раз-
дельни ялат чхуцаш тхьахъагмашотта
дикагга шоваш пайда луш хилар гучад-
кхар самоходни комбайнаш.

Хъанз промышленностех «СК-3» яха
комбайнаш «ЖБ-4,9» яха жаткаш
хъае йоланнай, хъайта юрта боахам цу
машинашка лалашберга.

Хъанз бля гектара тла длаийна хъаж-
кшаш лелаш 25—30 сар беза.

Бакъда, Воронежски областех Ново-
Усмани МТС-а опыто хъахъох, 1936
шера «Беларусь» яха трактори, боама
ахъакар а боахлш, механически дино-
нальни перенос йолча квадратно-гнездо-
ви способца хъажкшаш длаов селкен,
навесной култиватори, силосоуборочни
комбайни шоваша хиннаца шин мехкаль-
торо 130 гектар лавтан тла хъажкшаш
халхъара болхо комплекс чакх а як-
хъар, цу лавтан хара гектара тара 375
центнер моша хъажкшаш а якхъар.

1957 шера 198 гектар лавтан тла дла-
ийна хъажкшаш гүлаха дир цар,
йохъал йолаш из шу хиннаде а хара
гектара тара 200 центнер моша хъаж-
кшаш якхъар цар.

Ишта дукха моттигаш я дукхача тайп-
тайпарча производствон областашка.

Лоархлеме да, хара колхозе, МТС-е,
совхозе къахъагма оасарло леладеш
продукцие единича длабода мах лоха-
ра, колхозийн колхозиникин доадаш
лакхъара нахъаш лакх.

Длахо йодача хана массайолча юрбоа-
хамаша культурай хъувкшам лакхбар —
лавтангача деча балхий кертера декхар
да. Вай декхар да длахо йодача хана ялат
лакхбар лакхбар, байн ца оахаш дайда
лавтангаш карадерадара гүлаха мела ца
дитар.

Лоархлеме да колхозашка, МТС-ша, сов-
хозашка, пачахъалхенгара кхы хъагга
техника ца ехаш, шоваша йолча тракторех,
комбайнх, кхыча машинех дикха пайда
а эшаш, из болх длабахъа безилга белгал-
дакхар. Вайна ма харра, тхьахъагма 2—
3 шера техникан лоархлеме дахъа
байн дайда лавтангаш карадерадара райо-
нашка длаухиттар. Цудуха Казакстана,
Малхбузен Сибиреген, Урала, Поволжья
областашка йохкша торо а техника пай-
да эцар тоадаш керда лавтангаш карадер-
заде а, фийг бола ялат дладуш дола лав-
тангаш шерде а.

Вайгга хъанзолча ялаташ дладуш лав-
тангаш шердар, дукхача долча дахъе, Ка-
закстанерен, Сибирегарен, Уралерен,
Поволжьебайн байн ца оахаш дайда лав-
тангаш карадерадара хиннад. Из нйсса а
дар.

Цхьабакъда, хъанз ха кхъай вай мех-
каря хара колхозе а совхозе а махулла
дукхача лавтангаш пайда эцара декхар от-
таде.

Нагахъа из гүлаха лабхлгача кара а
ийда колхозийн совхозийн тороашка
хъоже, тлхъахъа кхыча районашка кордоа-
гларда аха мегаггидоллаш, бляш эзараш
а, масех миллион а гектар лавтангаш.

Лавтангаш деча балхий культура айр-
ца кхоачашде ишх а ялатий хъувкшам
лакхбалга.

Лавтангаш деча балхий лакхъара куль-
тура къастача элементх латт. Юрта
боахаман болхлгача царех цхьахъарий къа-
стца лоархлеме бе безилга белгалдакхар
СССР ЦК-ас а СССР-а Министрий Со-
вето а.

Хила деча, специалисташа колхоза кул-
галхоча цхьана севообороташ кхоастар
а, хара колхоза, экономически агроно-
мически оагюахъара нйсса болш ху-
цаш, тайп-тайпара культураш длаераш
хъахам бар а. Цу гүлаха лакхъара ди-
ректива ярга хъежа везаш. Ишта дэнза
лардоаш да хара колхозе а совхозе а
семеноводствон гүлаха къоастарийн,
къаста, цхьайолча районашка дикагга
хъувкшам долча ялатий а кхыча куль-
тура а сорташ махулла шердара тороаш
лелхител.

рузъа а кхы хлама а цунна хъега къа а
хаданза чухнаха дакха. Цудуха
юрта боахаман берригача болхлой уйла
тлхиттай еза производстван экономиче-
ски оаглонгаша къахъагма оасарло лакх
а ергиллаш; юрта боахаман продукция
дладоа чухнаха а доакхаргидоллаш.

Укхъа хъулаени йохкш социалистиче-
ски юрта боахаман дукхача йолча резер-
ваш. Уйла елаш, новкостал, длахо йол-
хача фактай.

1956-чен 1957-чен шерашка цхьайолча
МТС-ка опыташ лелабаш юрта боахаман
цхьаболча доакхъа комплексни меха-
низациен болх, дикагга долча тайпара ма-
шинаш влшаггидоллаш а деш. Фийг бола
культураш чхуцаш Омск областех Се-
ребрянски МТС-а «Иртыш» яхъа колхо-
зово укх тайпара хъахъамаш дахъад:

Машинаш влшаггидоллар шоллагга
вариант

Самоходни комбайнаш (шхъ «СК-3»), пай «С-4») —	1
Лафетни йолча жатка (ЖБ-4,9) —	1
«Белорусь» яха трактор («ЖБ-4,9») —	1
Кадраш	
Комбайнераш —	3
Трактористаш —	1

Берригаш	4 сар
—	1006 га
—	18 цнт.
—	250 га
—	4500 цнт.

Де дезаш да, хара районе, районо хара
колхозон совхозен еригача тороаш а
резерваш а лабхлгаш, дукхача хана юрта
боахаман еригача отраслий деггара план
оттар.

Плана тла белгалъаха хила еза, юрта
боахаман продукция масса тайпай произ-
водство шергара-шу массаца дада де-
ггара, темпаш.

Цунца лалашде деча, колхозашкен кол-
хозиникаш, шоваш лаламах длаовча хла-
май план оттарча боахаман биза пайда
эшлгаш; хара гектара тла дукхача
продукцие йохкшаргидоллаш, хламах длаов-
ча лавтангаш структура тоаелга; земледелен
культура лакхъар тхьахъа, ялатий хъувкшам
лакхбар тхьахъа, хоадамболлаш кхысам
лоаабаргидоллаш а, продукция длабода
мах дикха лох а беш, лоархлеме боллаш
юртабоахаман продукция производствон де-
ггидоллаш а бола боахлгаш лаха а
лаха длаоттабелга.

Юртабоахаман продукция, къаста доа-
кхар лакхбар лакхбарна тоаь лладал
йолча районашка пайда ца эшаш йолча,
йохкша резерв — ахъа оахаш дола лав-
тангаш да. СССР ЦК-ин СССР-а Министрий
Советон массаца а белгалдакхар ахъа
ахъа лавтангаш тла, хъалха хъайола куль-
тураш, хъалха хъайола коартолаш, вл-
шаггидоллаш влшо-кем, доакхъагма а хъай-
бола доададе а ромъ, кхыдараш, дладер
экономически пайдеш хилар. Цу гүлахо
колхозашкен совхозашкен торо хулит,
тлаоаггача шерашка ялатий а кхыча-
культура а хъувкшам ца хилар кхурам а
боацаш, совхоз дукха юртабоахаман про-
дукцие яхъахъа. Из мероприяти нйсса а пай-
дане а хилар бакъду масалаш кхы а дук-
ха доададе ишх я.

Ишта, минюки областех «Гастелло»
цераггача колхозо ше ахъа ахъа лав-
тангаш тара шорта моша доакхар доакхар.
1957 шера укхъа 400 гектар ахъа ахъа
лавтангаш тла длаийна хъажкшаш, люпи-
нати, кхыча доакхъарий культурих 10 эзар
тонн моша доакхар дакхар. 1957 шера
ахъа ахъа лавтангаш тла хъалха хъайола
коартолаш, вико-кем, хъажкшаш, кхы-
йолча культурих длаийнаха Московски
областех Куневски районо Октбр-
ски революцие цераггача колхозо хара
гектара тара совгга 2640 доакхъарий
единиц якхъар. Цу районерча еригача
колхозашка ахъа ахъа лавтангаш хламах
длаийна да. Цу лавтангаш тара совгга
дукха продукция якхъар совгга, колхоз-
аша гураха дувча ялатий лакхъара хъу-
кшамаш ишх. 1957 шера районерча кол-
хозаша ахъа ахъа лавтангаш тла дла-
ийнаха гураха дувча ялатий хара гек-
тара тара 18,6 центнер якхъар.

Цхьабакъда, тладал йолча зонан дук-
хача районашка ахъа ахъа, хлама
длаийнаха лавтангаш бе безаца беша
лоархлеме а баш, дерригача аха мегагг-
идолла лавтангаш пайда во а эц.

1957 шера РСФСР-ей, Украинан По-
лесиянен Йаржа доацаца лавтангаш зоний
районашка, Белорусски ССР-а, Эстонски
ССР-а оахаш а пайда эшаш а 30 млн.
гектар совгга лавта да, цох 5 млн.
гектар совгга ахъа ахъа лавта да.

Нагахъа цу лавтангаш люпин, хъалха хъа-
йола коартолаш, вико-кема а гороха-кема
а смесаш дла а юш, пайда йицаца, колхо-
зашкен совхозашкен совгга миллионаш
тоннаш юртабоахаман продукция йох-
кшаргяр.

Кхыча беша да, кхоачам балла тладал
йолча зонашка, масала, Казакстан,
Сибирегга, Къулбехе Урале, Поволжье,
Украинан Къулбехе Илманна а практи-
каца а гучадкхар да тешамболлаш дик-
ка ялаташ хъувкшайтарна ахъа ахъа
лавтангаш деггил, ахъа ахъа Йаржаца
лавтангаш тла тайп-тайпара культураш
нйсса длае езилга. Цу зоне Йаржа лав-
тангаш ахъа ахъа — оасар ца хилигара а
тладал совкхъакарна а эша кертерча
гүлаха да.

Кхера везаш ахъа ахъа Йаржаца
лавтангаш тла дикагга пайдане дола тайп-
тайпара ялаташ дладерча цхьахъайолча
молтигашка ялат, дладуш дола лавтангаш
клезиглурхилар. Цу гүлахо, шеко
йохъаш, ялата валови сбор лакхъагма.
Ялата валови сбор лакхъагма йохкша ре-
зерв я чхуцача хана ялат доа ца дара

тхьахъа лоаттабу кхысам.

Цу гүлаха тхьахъа СССР ЦК-аси
СССР-а Министрий Советон цхьахъа а
хъалхадокх юрта боахаман болхлгаша
1958 шера раздельни ялат чхуцар шерде
дезилга. Цу прогрессивни способца ялат
чхуцара кхоачамбалла машинаш я юрта
боахаман доадахъа. Укх шера вайга йнза
торо я, ший боахъа, масса районашка
дерригаш раздельни способца чху-
ца. Цу гүлахо ялат доагга лоархлеме бол-
лаш лоах а дергда, хлама колхозашкен
пачахъалхеннен совгга бля миллион-
наш пункт ялата а лургда.

Агротехникан дикагга йолча приемаш ле-
ларчен дика ялаташ кхедеча мастери
опыташ, перерабатывающий промышлен-
ность бедалца йнза лалашъарна, 1958
шера, длахо технически культурай —
боамеб, шекара свеклай, лена-долгунца,
кюмала, кхычар производство лакхъар
лалашде деча.

Колхозашкен совхозашкен коартолаш
овощаши мамонта ебае еза. Ха деча коар-
тол наха кхачанца эшаш йолча лоархлеме-
ра продукт хилар а, йнзамо дукхача
йолча районашка животноводствон доа-
кхара база гюаггича эшача культурих,
кертерча культура из хилар а.

Нахъа вахар а боахам а тоабаларча
чекка деггидоллаш сомаш, баыца кома-
раш, комсаш яар.

Уж мах бола продукташ ебае а кийчъе
а йохкша тороаш йолш ба вай мохк.

Лоархлеме декхар да колхозашка,
совхозашка, колхозиникин, болхлойн, гү-
лакхерабарийн бешамаша сэмий гавнаш,
комараш, комсаш длаоггилга мамонта
шердар. Сомийн комсийн бешамаша гү-
лаха деггил цар хъувкшам лакхбалген
дикха тоаде деча.

СССР ЦК-ин СССР Министрий Со-
ветон белгалдакхана дарадоаш лоархл,
колхозийн совхозийн дерригача доахан де-
бар деггидоллаш, цар продуктивностех
айярнен болча кертерча гүлахахъа ца
доакхъар деча члоаггича хилар, кертер-
ча дукха хъажкшаш длаер шерра юкье
доадаларча. Хъанз эшаш дац из культу-
ра члоагга лоархлеме хилар длахайтар. Из
боахъаца длахъахъа къаст-къастача
колхозашкен совхозашкен балха тла бак-
кхача земал совгга, барчача областей
а край а республикай а балхаца.

Партийни, советски, юрта-боахаман ор-
ганийн декхар да, хъажкшаш дукхача
яхарна колхозашка гю дар, мехка еригача
районашка цу культуран лакхара хъу-
кшамаш дахар.

Шура а дукх а дакхаран оттаь пла-
наш кхоачашъарна моша доакхар соах-
карчул 2—3-за дукхача хилигаш деча. Из
декхар кхоачашде ишх я ялат дладер
шердара, кертерча дукха хъажкшаш
хъувкшар лакхбалар. Из гүлаха цхьахъа
а кхыча культуру кхоачашде-ргаш, 1958-ча
шера гектара тара 30 тонна гиадамаш
а тхьахъа моша хъажкшаш яхар, вай
мехка еригача районашка юктера хъу-
кшам лархлгаш безаш а.

Из дукха пачахъалхен лоархлеме-
ра декхар да, из кхоачашдара хъежа
да дерригача хъанзан боахаман гүлахахъа
деггидоллаш гүлахахъа лалашдар, шура,
дукх вай мехка дакхар лакхбалар гю
деш да из.

Хъажкшаша цхьана кхылола культу-
раш длаер а, шеръар а, къаста доа-
кхари кхылола культураш хъувкшар
лалашде деча, цу дахъе кхелер, люцерна,
вико-овсянон, ооово-овсянон влшаг-
кхитгача хламахъа, люпина кхылола
кхей хъисаперен злаковийн культураш
хъувкшар лалашден. Укхъа болх цхьан
ташпара бе нишъа, гүлахахъа боахамочо
санна леладеш деча, молтигача гүлахахъа
хъажжаш цигарча хъалаша хъажжаш.
Кхелер, люцерна, тимфея, люпин,
кхылола а кхей хъисаперен злаковийн ба-
цаш дика деггидоллаш а цар дика хъу-
кшам луча а, колхозашкен совхозашкен
махулла новкостал де деча уж длаов
молтигаш шеръарна, кертерча дахъе
цу культурай хъувкшар айданна новкост-
тал а деш.

СССР ЦК-ин СССР-а Министрий Со-
ветон тхьахъахъа ишх йохаш декхар
оттаду, 1958 шера деш еригача колхо-
зашка а совхозашка а дукхал доахан кха-
бара боахамаш леладар совгга, доакхъа-
рий культураш бакхъахъа пайда эшаш
кийчъеш, хъажкшаш лалашъарна, кхейн
злаковийн башъех якхъа йол, хъажкшаш
кхейн тайпаш йолча башъех силос йол-
лаш цар шоваш доакхъарий кийчо хиланза
ярг ца хилар. Хоадаш дладахъа дезаш
да, дукхача колхозашкен совхозашкен доа-
хан кхабара планаш хъаггидоллаш дол-
ча доакхъар доахан хоабаргидоллаш ув-
таелга. Колхоза, совхоза а пачахъал-
хен а хъовш долаш дац из. Хара колхо-
зашкен совхозен йнзаца рационах доахан
кхабаш ишх йолаш доакхар лалашден
влшаггидолла деча гүлахахъа. Вай мехка
хара колхоза а совхоза а из торо
йолаш я.

Советски Союз Коммунистически партиен Централни Комитетин ССР Союз Министрий Советин КХАЙКАРАЛ

(Инстедоалар)

Иштта болх лабалаб Российски Федерациян дукхача областашка, иштта кхыча республикашк а, цу дахь Молдавски ССР, Украински ССР, цу иши хилият колхозашка а совхозашка а бежан дулх дакхар айдарна, цунца фермашка хый-баш деба а дир.

Иштта дагалоттаде деза дохана деррига тайпаш дукхача хилар айдаро лабта тоадарна эша органически хламаш дукхача хилият айдеши хилар, хлабта из чоагла лоархлал болмаш да ерига юрта-боахаман культураш дика хуыз кьарна. Хланз укх сахьате колхозашен совхозашен дукха длаех пачахьалкен-гара минерални удоренеш. Цу ханна, цареги дукхача хилар хлабта дац кхо гулдара а из бакъахьа леладарна а, хлабта массанена а ховчог длаювча хлабташ мел эша пайдана дола хлабта доал цох — азот, фосфор, калий.

Хлара колхозин совхозин декхарила я кхо гулдара гулакх лелад, компосташ е, цу гулакх доахана кхалхарар кай-гайча чх а торфах а иштта кхычареги а деш. Колхозашен совхозашен кхо лелашу моттигаш хила эза, кхо бакъахьа вйшкадетта деза, цун пайдана дола хлабташ доврдолаш.

1958-ча шера вай хоадамболлаш дукхача айде деза дулх дакхар. Из вайга коахашдулурда эгара хлабта хыкхарч деглаювларча, цхьан шера шоза сов-гла дулх дакхар цар лалашдеш хиларца. Смоленски областан колхозашен совхозашен 1957 шера, кайи хыкхарч цыа акарголаш пайда эцарца, хыкхана хурскаш бакъахьа кхыбар вйшагдлаювларца, колхозашка хыкхарч ебар 2,6-зее айдаш, совхозашка а шоза гаргача ебайш укх 1956 шерага длашча, цох-царга иши хилар 1956-ча шерачул 1,8-за дукхача пачахьалкенга дулх докха а далада а. Цунца областан колхозашен совхозашен дика лохдир хыкхий дулх дакхарца шой дладолар, хыкхарч леларай доажикни пайдаш а дахьар, из коахашдулур цар хыкхарч лагерни хысапача лелаш а коартоний кхашка йоажаеш а. Далахача шера областан колхозин хыкхарча леларай хына пайдаш 150 миллион сом ба, 1956-ча шера укх пайдаш 36,5 миллион сом мара ца хынахча метте.

1957-ча шера Смоленски областан колхозашен совхозашен даш, хлара областа а республика а коахашде иши йолаш да, нагахьа цар хыкхарч ебайра гулакх бокъонца каралоаше.

Хыкхарч лелар хоадамболлаш айдеши, вай кьаста уйла тлайтихца эза сов ерца йоаца хыкхарч кхярна, хлана ачла дерста хыкхий дулх массе а душ ца хиларай, хлабта кхезига гийло дола дулх вай мехка дукхача йолча районашка хила иши хиларца. Цунца гийла йолча хыкхарч кхяр колхозашен совхозашен кхезигаг хлабта дладолаш пайданаг а я. Цудухьа геттара бакъахьа да Латвен, Эстонен, Литван, РСФСР Москвитин, Новгородски, Тамбовски, Пензенски, областин колхозашен совхозашен шомаш мел доакхача хыкхий дулхуаг 30—60 процент гийла хыкхий дулх доакхаш болх бар.

ССКП ЦК-си СССР Министрий Советон лоархл 1957 шера жа леладеш, тха докхилген кхезиг-дукха леладена даде а жа лелад вай йолча йокхача торонех биза пайда ца эцаш хилар, хлабта из лоархлеме дола доахана леладара гулакх вай мехка дукхача йолча районашка доггача тайпара доал ца дарах тлехьа диса хилар.

Партийни, советски, юрта боахама органиш, колхозаша, МТС-ша, совхозаша лоащача хана дладалах деза жа дегладоларна тлехьадусаш хилар, хоадамболлаш коахашде деза жа дебаделта а тха дукхача доакхалга а.

Из динза даргдлаш вай мехкара кьахьагмошца мааша дика зинаш далад динза коахашчарна. Цунца диндлайти иши яц, жа — дулх дакхар лалашдеш бола бокхьа хьаст хилар, хлабта вай мехка дукхача районашка устайган дулх кхыча дулхел дикаг лелаш хилар.

Дукхача теркам тлайтихца бежа коа тлара оалхараш леладарна. Уж — каста хлабташ дика пайда болалаш а дола хлабтай дакха да, дукха кьахьагмо а, доакхар а, средстваш а ца эшаш, лоащача хана дукха дикаг дола дулх дакха а мехка баха нах фуашца лалаше а иши хулиятш. Цьабабьа, дукхача колхозашка а совхозашка а коа тлара оалхарашин бе боагла хам бац, котамашин и тла лела коа тлара оалхарашин лелаш шой йолча лалаше йокхача торонех хланз а во пайда а эц. Цудухьа ССКП ЦК-си СССР-а Министрий Советон динза даргдолаш лерх, колхозашен совхозашен 1958 шера котамаш коа тлара хитла лела оалхарашин 1957 шера хинначул 2—3 дебаде дезаш хилар. Из коахашде нинз коахашдеш дакхар да, цудухьа из коахашде а толамца чакхдакха а деза. Бе боаглашех а мах ца беш дуташ да кроликах лелар. Из бокхьа пайда луш бола боахама дакха да. Дукхача колхозашен совхозашен дика толам болаш дукхача шерашча лелаю кроликах, дукха хлабта дла ца долаш парех дукхача дулх докхий пайдаш дувлаш. Цул сов-гла, кроликах дика цокийн петари а йоал.

Вай мехка даарин коахашам кхы тла а дукхача хилиятна бокхьа хьаст ба колхозин совхозин йама чу чьаьрий леладар. Дукха кьахьагмо а ца дезаш дола чу юрта боахаман дакхьа из дика, вйшкадетта дукхача, кхеза пайда жур-бацар. Дукха колхозашин совхозашин

ламех а хий чуйишча моттигех а чьаьрий леладарна дика пайда ийбеш я. Йама тлехен хлара гектара тлара 10—15 центер чьаьрийи чьаьрийи леладеч а йама гектара тлара 7—10 эзар сом пайда эц цар.

Ханз, вай юрта боахам чехкка лакхлуш латтача хана, совлен хургдац нокхари леладар дагадохитар а. Модз вайна хиланза даргдолаш да. Нокхари леладар, дика вйшкадетта дукхача пунца бежам болча наха из гулакх леладичен, боахамана чоагла пайдане, йокхий дохадш юлаш да. Нокхари леладар иштта докхача лоархлеме да сомаш, бацча комараш, кхылола юрт — боахаман культураш хувькьалга лакхларна а. Хлабта а юрта боахаман из дакта дукхача колхозин совхозин хлабале лелаше боагла лоархлал беш дац.

Юртабоахаман деррига доакхаш дегладоладе деза, укх гаргача 2—3 шера хуашт мел да массайола продуктш вай нйерхооча, города а юрта а кьахьагмо-хашта хурглолаш.

Укх тлехьарча шерашча юрташча шера хлабте йолаш хлабташча а кхылола производствени а помещенеш, нах чубаха ценош, общественни — вахара эша гишлонаш. Из болам масса тайпара хлабта бежа. Вай дегла а йолаш, дукха, дика гишлонаш хлабте эза. ССКП ЦК-си СССР-а Министрий Советон могаю гишлонаш хлабтар шер а деш, хлабта иштта цу гулакх тлехь леладеч массадолча совдарашча халда кьовсам а лоаттабеш, гишлонаш хлабтар эша моттигера материалех шера пайда ийбеша колхозин, МТС-ий, совхозин инициатива. Цу гулакхо торох хулиш цу махьах дукхача нах чубаха ценош, хлабташ лелад а кхылола а гишлонаш хлабте. Юрташча школаш — интернатиш, берий ялеш а бешамаш а, беша ду болыниш, клубаш, пекарнеш, общественни столовеш, банеш, тлехьа йоаца кьабеннача нах ценош хлабте торонаш йола, укх халдара теркам тлабашка бежа ха хьаьттих.

ССКП Централни Комитетон СССР-а Министрий Советон лерх хлабташча отадаш дакхараш толамашча коахашдар лалашдарна кертера дар — дика болх бежа наха, дика колхозашта, совхозашта, МТС-ашта, бригадашта карагдлаювларча еригача колхозашен совхозашен коахашдотла гулак де хар, цунца, карагдлаювларин кердача бакъадарашча юрта боахаман деррига доакхаш кхы а дикаг лелад, йоаменш йола опит йолаш йолча колхозе, совхозе, МТС-е юртабоахаман техника кьаста длаюкхача ховш, пайда эца ховргдолаш нах йоамен, дукхача цунца латт дикадар из мишта карагдлаювлар длаюкхарин.

Партийни, советски, юртабоахаман органиш болх дерригача кердачча, дикачча тлабарабаш хила декхарила ба. Цьаьнан колхозе йоадаш дикадар вокхарга хлана кхачац? Деррига гулакх латт организаторски болх мела хилараш. Вай партийин организаше шой дикадар лерх кердадар карацаша айна тлакайкар. Хлабта из кхеза да. Тлакхайкар совгла, кердадар хьалоацилга, вйшкадетта дакха а деза.

Тлахьахем де дезачун кьоастам ца беш хургдашаш, колхоза дикача бригадан опит цу колхоза еригача бригадин опит хурглолаш, дикача колхоза опит цу райо-онерча еригача колхозин хурглолаш, дикача района опит областера еригача районин опит хурглолаш гулакх оттаде деза. Моллагича бригада, колхоза е райо-на дикадар сенах латт цаха довазш хила деза. Из дарна партийни хлабале лелаше, колхозин председателаш, МТС-ин совхозин директораш, юрта боахаман специалисташ дикача боахамашка хьажа хулиятла вйшкадетта дакха деза, кхезагача хила хьаьраха коахам а ца беш, боахам леладара опит бокъонца кьоастае а йовза а, цу дакха лекхча хьоахамаш малагича наькьаца, методаца даьхад довазш деза. Иштта колхозе дика опит бокъонца еьзачул тлехьаг-ла, районни болхлй дукхача ха якхча дикача колхозашка бхар, колхозникашча цхьана боахам тоабеш бокъонца йола план оттар, малагича гулакхаш малагича хана чакхдаха деза хьаьра, цу балха е во-хканна жоп хьан дургда оттадар пайдане хургда. Цьабабьа, план оттачул тлехьаг леладар — из коахаштар вйшкадетта дакхар багелгьахьа меро-принтеш практически денгара — денга минта коахашшо хьаьжаш контроль лоттар да. Колхозе латтача гулакхашка критический хьожаш а шийта длабенача балхаш хларанегара жоп хьаьхаш а хила бежа колхозхой. Дика опит шера длаю-аржаира тлехьа лоаттабеш кьовсам латт дикача болхлой толамашкара района, обла-ста, республика беррига юрта боахам юкьара хьаьлашхара.

ССКП Централни Комитетон СССР-а Министрий Советон хьаьлаш а саниа, юрта боахам лакхбарна кертера дош — кадраш харжа хар лерх. Мехка юрта боа-хам юкьара лархача лакхбена баде а, кьаст-кьастаца областашка, райо-нашк, колхозашка, совхозашка юртабоа-хаман продуктш яхар чоагла эргаш да. Из эргало яшча иши як почвенни-клима-тический кхылола объектинни хьаьлаш-ца, укх хьаьлаш-м долаш да, кертера да-кхьа из хьа эза хьаьлаш лелаш харца.

Почвенни-климатический хьаьлаш цхьа-тарра долча цхьан областе е кхьметтел цхьан районо вайна барга го иши як кол-хозин совхозин тайп-тайпара балхаш. Бригаданна, колхоза, совхоза, района хьаьлаше лелаше тайп-тайпара хилар

да из. Цудухьа хьаьлаше лелаше партийни, советски, юртабоахаман кадраш саниа, иштта болх вйшкадетта бакхар шойах тийнаш мел бола нах а дикаг лелад хар-жа хар, хьаьла а саниа, кертера дарех ца да.

Далахача дит шера колхозашка, МТС-ашка, совхозашка бакхитаб иттиш эзараш квалификациян агрономаш, зоотехникаш, ветеринариш, инженераш, мелiorатораш, кхылола специалисташ а. Дешерца шойа юмудар шой балха юкье доладе, шой балха участкан кьаста дола хьаьлаш доваз а цунца кхы чолханех дола дикадар чакхдаха шойах кийчбе а хайра царна. Юрта боахаман специ-листех бокъонца пайда эца бежа, шойа-шча длабенача гулакхаш укх бехктокхаш хилар лакхде деза, царца дукхача да-габула бежа. Уж кадраш вай дошо фон-даца — дикача практикаш-колхозин председателашка, МТС-ин совхозин ди-ректорашка, отделенеш, фермай управ-ляюшешча, тракторин а кхай тларча а бригадин бригадирашча цхьана юрта боа-хамана хьаьлаше лелаше гулакхаш тлехь, лелаштан тлара а хьаьбаех а йоакха про-дукташ яхар лакхдара тлехь дола чолха-не гулакхаш шой гозалча коахаш дур-дурдолаш я. Шойах хьаьлашча лелаша дикадар довазш, ховш коахашдеш хилараш, цу кадрах хланз теша мегарга. Хланз торо а, динза даргдолаш а да инициатива махула дукхача юрта боа-хаман хьаьлаше лелаше длаялар, шойах ховр а шойах опит а балха тлехь бокъонца гуча якх цар торох хурглолаш.

Цьабабьа, хланз а ба вай мела бола колхозин председателаш. Кхетале дезаш да, дикаг лелаше дола организатораш колхозин председателаш уттарбар — колхозаш организационни чоаглайра кертера дикадар хинна хилар а хланз до-лаш хилар а. Цунах ала долаш да, ка-драшча колхозаш чоаглайра — из цхьа лоащача ханара гулакх дац, боахамана хьаьлаше лелаше хлара денна дола, эг-гара чоаглайра эша гулакх да.

Хлара областан дукхача районашка хланз а я тлехьа йисах колхозаш. Вай геттара дукха кьахьагмо деза ерига кол-хозашин совхозашин дикагларна нийса хурглолаш тоае. Керда ехкача совхозин боахам дика вйшкадетта чоагла уйла тлайтихца эза. Хлабта из дарна эггара хьаьлаш динза даргдолаш да юртага организаторски болх тоабар, колхозхой, зьеневейш, бригадираш, колхозин пред-седателаш йоакхо а еш хьаьтабар. Вай хланз а ценошхотта коахашбоацараш да нахача, кьаста колхозин хьаьлаше лелаше кадрашча бежа балха тлехь.

ССКП Централни Комитетон СССР-а Министрий Советон партийни а советски а органиш, юртаберишча коммуни-стин комсомольшчин кьаста теркам тла-бохит гулакхашча, МТС-ейн совхозин болхашча лелаше болх чоаглабарна. Со-ветски сар — виза вола вай планаш уттар ва, вай деррига рузкьаш хьаьра а. Вай декхарила да хлара колхозхо-ча, малачо а кхалоа а, артелиш боахама да шийх хетаргола гулакх оттаде, ший гулакх хилараш тарра, цо артелиш боа-хам уйла ерглолаш. Юрта хьаьлханий дикача наьха барча арми. Юрта боа-хам деглабалабеш докхий гулакхаш кергадлаюлаш эзараш бола юртага кьахь-агмох орденани медалашин тийна ба. Царна юкье ба дика колхозхой, болхлой, зьеневейш, бригадираш, колхозин пред-седателаш, совхозин директораш, агро-номаш, зоотехникаш. Из бокхьа нинз ба. На-гахьа саниа партийни организаше хлара кьахьагмохочуца везаш, цун до айдеши гулакх леладой, колхозин совхозин производств деглабалайра дешаш кьоа-стаде из дукхача юкье озе, тлакхча юрта творчески вахара кхы а дикаг лелаше. Хлабта из юрта боахам дегла-балабара планаш коахашше кертера торо я.

Колхозашта, МТС-та, совхозашта 1958 шера хьаьлашча латта дикадарш коа-хашде чоагла болх бе бежа. Вйшкадетта кийчулгача а хьаьбаеш лангара доахалга а дика чакхдакха деза. Партийни органи-зацеш, советски а юртабоахаман а орга-наш кьаста уйла тлайтихца декхарила я кадраш йомар, техника ремонт яра, гишларна а лорадара а, кхыча балха кертера дешаша а.

Новостей колхозхой, МТС-ий а сов-хозин а болхлой, партийни, советски, юрта-боахаман болхлой Советски Союза Ком-мунистически партиен Централни Коми-тетин ССР-а Союза Министрий Совети, укх письмоца шуга кхайкаш, теш 1958 шера юрта боахаман деррига доакхаш длахо деглабалабеш а укх гаргача хана бахача наьха цхьан сага сик дулх, шура, дайтта дакхарна Американ Вйшаг-кийтгача Штаташча тлехьахьа айна юр-табоахаман кьахьагмохаша оттаде де-кхар коахашде лоаттабеша кьовсаме а ош керда докхий толамаш доахар хилар.

ССКП Централни Комитетин СССР-а Министрий Советин чоагла тешаш я, колхозин сий долча ахархоша, социали-стический юрта боахаман берригача кьахь-агмохаша юрта боахаман ерига продук-таш йоахалга лакхде длахо а чоагла кьовсам лоаттабеш хилараш, бахача на-ха, шортта продолвольшени ейгача про-мышленноста бедали йоакхаш динза дакта лоагхилараш.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕН ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ ССР-а СОЮЗА МИНИСТРИЙ СОВЕТ

Нохч-Палглай АССР-гара Ньамий Совете хоржамаш дара Окружной комиссеш чоаглайра бола Нохч-Палглай АССР Оргкомитета соцам

«СССР-а Лакхьарча Сове-лакхерчаргара.

те хоржамаш дара положенеш» 47, 48, 49 статьяшча хьаьжа Нохч - Палглай АССР-гара Ньамий Совете хоржамаш дара Окружной комиссеш чоаглайра общественни организа-цейи кьахьагмох общественни укх лохьара викалаш юкье а болш:

№ 541 йолча Ленински хоржаме комисси.

Хоржаме комиссен председа-тель — Антонина Федоровна Горелова — Нохч-Палглай моттигера промышленностан коммунални боахаме профес-сиональни организацегара.

Хоржаме комиссен председа-теля заместитель Иса Абдул-муслимович Шапов — Нохч-Палглай меттен, литературни, историни йилма-тохкама инсти-тута йилма а технически а болхлой коллективагара.

Хоржаме комиссен секретарь — Галина Федоровна Галкова — Нохч - Палглай культуран болхлой профессиональни сою-загара.

Хоржаме комиссен членаш: Татьяна Борисовна Ермакова — г. Грознен Ленински района № 7 йолча юкьарча школен болхлой коллективагара.

Георгий Андреевич Гладкий — Лермонтова церагича эрши драман республикански театра болхлой коллективагара.

Ольга Ивановна Кулешова — Грозненски консервн завода болхлой, инженерий-техни-чески болхлой, гулакхерчарга.

Владимир Иванович Оборин — Грозненски Кьахьагмо-Щеца Байракша мехкдайттан института профессорско-препо-давательски составгара, сту-денташча, сотруднишкар.

Надежда Михайловна Алек-сандрова — республикански больницан болхлой коллектив-агара.

Пацу Ахмадович Ахмадов — Нохч-Палглай хлебопродуктн управлен болхлой, инже-нерий-технически болхлой, гулакхерчарга.

Анатолий Васильевич Буча-нов — «Красни Молод» яхача завода № 5 цеха болхлой, инженерий-технически болх-лой, гулакхерчарга.

Федор Павлович Широков — гаражин оборудоване завода болхлой, инженерий-тех-нически болхлой, гула-кхерчарга.

№ 542 йолча Сталински хоржаме комисси.

Хоржаме комиссен председа-тель Татьяна Георгиевна Семенова — Грозненски нефтепе-рабатываюш завода болхлой, инженерий-технически болхлой, гулакхерчарга.

Хоржаме комиссен председа-теля заместитель Дмитрий Иванович Солонатиш — «Ок-тябрьнефть» промысловн управлен бурув тохара кон-торан болхлой, инженерий-технически болхлой, гула-кхерчарга.

Хоржаме комиссен секретарь — Клеопатра Васильевна Ко-дряева — Нохч-Палглай мехк-дайттан химический промыш-ленностан профессиональни со-юза болхлой.

Хоржаме комиссен членаш: Александра Васильевна Да-гаева — Нохч-Палглай меди-цинский болхлой профес-сиональни союзагара.

Фатима Заурбековна Бузу-танова — Грозненски мехкдайт-тан йилма-тохкама инсти-тута болхлой, инженерий-тех-нически болхлой, гула-кхерчарга.

Анна Саввишна Кинева — г. Грознен Октябрьски района № 9 йолча юкьарча школен болхлой коллективагара.

Анастасия Федоровна Немцо-ва — Нохч-Палглай экономи-чески административни района Совнархоза нефтеперерабаты-ваюш промышленностан управ-лен производствени-то-варин конторан болхлой, инженерий-технически болх-лой, гулакхерчарга.

Якуб Даудов — «Грознефть-газ» нефтегазови управлен 2-ча промысла болхлой, инже-нерий - технический болх-лой, гулакхерчарга.

Василий Тимофеевич Бе-лим — «Октябрьнефть» яхача нефтепромысловн управлен 2-ча промысла болхлой, инже-нерий - технический болх-лой, гулакхерчарга.

Василий Борисович Уда-лов — Грозненски крекин-га-вода болхлой, инженерий-технически болхлой, гула-кхерчарга.

Увойс Батиев — № 12 йолча треста 4-ча стройуправлен болхлой, инженерий-техни-чески болхлой, гулакхерчарга.

№ 543 йолча Орджоникидзевски хоржаме комисси.

Хоржаме комиссен председа-тель Михаил Иванович Калу-гин — Нохч-Палглай мехк-дайттан химический промыш-ленностан болхлой профес-сиональни союза организацегара.

Хоржаме комиссен председа-теля заместитель Ольга Нико-лаевна Иванченко — г. Грознен Орджоникидзевски района № 46 йолча юкьарча школен болх-лой коллективагара.

Хоржаме комиссен секретарь Павел Павлович Балюк — Ор-джоникидзевски районни ком-мунистически организацегара.

Хоржаме комиссен членаш: Павел Кузьмич Безлекин — Орджоникидзевски машин-на-кьа Грозне станен локомоти-ви депо болхлой, инже-нерий-технически болхлой, гулакхерчарга.

Клавдия Моисеевна Роди-на — г. Грознен Орджоникид-зевски района № 1 йолча полклинникан болхлой кол-лективагара.

Михаил Данилович Колесни-ков — «Кавэлектромонтаж» треста Грозненски строитель-номонтажн управлен болх-лой, инженерий-техниче-ски болхлой, гулакхерчарга.

Григорий Минаевич Евангу-лов — машиннакьа транспор-та болхлой профессиональни союза Грозненски районни ор-ганизацигара.

Баудин Муртазалиев — НГАССР Оргкомитета мебе-льни дахьах хлабаш ечен про-мышленностан Управлен № 2 йолча мебельни фабрика болх-лой, инженерий-техниче-ски болхлой, гулакхерчарга.

Мурат Ахмедович Яндиев — НГАССР Оргкомитета мотти-гера промышленностан Управ-лен стлярин изделий заво-да болхлой, инженерий-технически болхлой, гулакхерчарга.

Нина Ивановна Черкасова — Орджоникидзевски машинна-кьа 6-ча Грозненски наькьа дистанцен болхлой, инже-нерий-технически болхлой, гулакхерчарга.

Тамара Саидовна Яхаша-ова — культуран болхлой про-фессиональни союза Нохч-Пал-глай организацегара.

№ 544 йолча Старо-промысловски хоржаме комисси.

Хоржаме комиссен председа-тель — Василий Илларионович Костыря — Старопромысло-вски районни партийни органи-зацегара.

Хоржаме комиссен председа-теля заместитель Хамсу Да-каева — Надтеречин коммунистически организа-цегара.

Хоржаме комиссен секретарь Ильяс Абдуллаевич Алмазов — «Старогрознефть» нефтепро-мысловн управлен бурув де-тача конторан болхлой, инже-нерий-технически болх-лой, гулакхерчарга.

Хоржаме комиссен членаш: Татьяна Васильевна Плеша-нова — Еригсоюзан Ленински Коммунистический Кагйича на-ха Союза Нохч-Палглай ор-ганизацигара.

Нина Александровна Ремес-кевич — Еригсоюзан Ленински Коммунистический Кагйича на-ха Союза Старопромысловски районни организацегара.

Якуб Шамсудович Шахи-ров — Надтеречин района, Над-теречин дулашурин совхоза 2-ча отделен болхлой, боахама специалистшкар.

Анастасия Никифоровна Му-хортова — г. Грознен Старо-промысловски района № 10 йолча юкьарча школен болхлой кол-лективагара.

Усман Дуркаевич Дуркаев — Надтеречин района Гвардески дулашурин совхоза коаглаг-ца отделен болхлой, юртабоахама специалистшкар.

Людмила Павловна Калини-на — «Старогрознефть» нефте-промысловн управлен 2-ча промысла болхлой, инже-нерий-технически болхлой, гулакхерчарга.

Анатолий Матвеевич Арди-янц — «Старогрознефть» нефте-промысловн управлен 4-ча промысла болхлой, инже-нерий-технически болхлой, гула-кхерчарга.

гулакхерчарга. Павел Дмитриевич Самохва-лов — «Грознефтеразведка» треста 15-ча участкан механи-чески мастершечка болхлой, инженерий-технически болх-лой, гулакхерчарга.

№ 545 йолча Курчаловски хоржаме комисси.

